

Szanowni Państwo! Koleżanki, Koledzy, Nauczyciele! Pracownicy administracji i obsługi! Uczniowie!

Święto Szkoły Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Lubawie rokrocznie jest uroczystością szczególną z kilku powodów:

19 luty 1473 r. - urodziny Mikołaja Kopernika;

4 marca 1945r. - wznowienie działalności szkoły po II wojnie światowej – prace przygotowawcze trwały przez cały luty 1945r.;

28 lutego 1949 r. - nadanie imienia Mikołaja Kopernika szkole - mija 71 lat od tego wydarzenia.

19 luty 2020 r. to kolejna ważna data i od tego roku zawsze uroczyscie obchodzona w naszym kraju, naszej szkole - Dzień Nauki Polskiej.

Obchodzimy to Święto Narodowe po raz pierwszy w historii naszego kraju. Ustawa wprowadzająca Dzień Nauki Polskiej mówi nam, że Święto to jest wyrazem uznania dla dokonań rodzimych naukowców w ponad 1000-letniej historii naszego narodu i państwa. Co więcej – ich odkrycia nieraz wywierały przemożny wpływ na bieg dziejów całej ludzkości. Wpisują się także w przyrodzone człowiekowi dążenie do prawdy, dobra i piękna – a tym samym poznania i zrozumienia otaczającego nas świata i siebie samych. Data 19 lutego nie jest przypadkowa, ponieważ tego dnia urodził się Mikołaj Kopernik. Mikołaj gościł też w Lubawie, gdzie w myśl najnowszych opracowań współczesnych historyków podejmował najważniejsze decyzje co do publikacji swojego dzieła. Patron naszej szkoły - autor dzieła „O obrotach sfer niebieskich” jest jednocześnie patronem tego święta.

W ustawie czytamy: „Wśród naszych najwybitniejszych naukowców można wskazać, m.in. postaci tak wielkiego formatu, jak Mikołaj Kopernik, Jan Heweliusz, Ignacy Łukasiewicz, Karol Olszewski i Zygmunt Wróblewski, Maria Skłodowska-Curie, Henryk Arctowski, Ludwik Hirsfeld, Jan Czochralski czy Stefan Banach”.

Teoria heliocentryczna, lampa naftowa czy odkrycie radu i polonu to tylko kilka przykładów licznych osiągnięć Polek i Polaków będących najlepszą wizytówką naszego kraju.

Święto Narodowe „przewrotnie” wpisuje się w święto naszej szkoły. To motywujące, a zarazem mobilizujące. To, jak będziemy to wykorzystywać,

my społeczność i klienci szkoły, jakie korzyści będą czerpać z tego kolejne pokolenia naszych uczniów, ocenimy za kilka lat.

Jesteśmy szkołą z historią, tradycjami, mamy swój wieloletni ceremoniał, angażujemy się w życie miasta, często kreując liczne wydarzenia. Szkoła funkcjonuje w środowisku i pielęgnuje wieloletnie lokalne tradycje. Jesteśmy dumni z takich działań. Uczniowie z dumą powinni mówić, że są mieszkańcami Lubawy i absolwentami „Kopernika”.

Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika uczestniczy w wydarzeniach historycznych miasta, kreuje je. Są na to dowody.

Szkoła włączyła się w uroczystości obchodów 100-lecia powrotu Lubawy do Macierzy. Przypominam, 17 stycznia 2020 r., uroczysty apel z tej okazji, którego większość z nas była uczestnikiem.

Część z Państwa była poruszona formą uroczystości.

Okazuje się, że nasza szkoła związana jest historycznie z wydarzeniami z roku 1920. Kroniki szkolne kryją w sobie wiele informacji, o których warto mówić. Dziś dzień szczególny, więc to dobry czas.

Co ze szkołą w styczniu 1920 r.?

Tu mogę zaskoczyć wielu z Państwa, a uczniów na pewno. Szkoła w Lubawie posiada w swojej kronice trzystronicowy opis wydarzeń z 19 stycznia 1920 roku.

Oto fragment:

„19 stycznia 1920 rok

(...) Przebrała się miara dobroci Bożej, a hasło „wolność i równouprawnienie” nie schodzi z ust narodów. Wróg nasz jest zmuszony do opuszczenia cudzej własności, której nabył chytrością i podstępem. Ze wstydem i złością opuszcza sławny grzesznik nasze miasto Lubawa (19 stycznia 1920 r. ok. godz. 10.00).

(...) Zaraz po opuszczeniu miasta przez wroga zaczęto przygotowywać na przyjęcie naszych wybawicieli, żołnierzy polskich (...).

(...) W ten sam dzień po południu, wszystka tutejsza młodzież szkolna ukazała się na rynku, tworząc szpaler. Około godziny 3.00 po południu wyszło tutejsze towarzystwo „Sokołów” z burmistrzem na czele w towarzystwie orkiestry ku ulicy Lidzbarskiej naprzeciw nadjeżdżającym żołnierzom i tu nastąpiło uroczyste

powitanie, poczem ruszono wśród radosnych okrzyków na rynek. Tu burmistrz wygłosił dłuższą przemowę, którą zakończył okrzyk na „Cześć Polski” (...).

Następnie można było zauważyć także na trybunie dwoje dzieci ślicznie przebrane w krakowski strój, które złożyły żołnierzom w imieniu wszystkich serdeczne powinszowanie i podziękowania. Nastąpił wielki entuzjazm, mieszkańcy Lubawy i okolicy, których było dużo, nie szczędzili naszym bohaterskim żołnierzom grzmiących okrzyków. Poczem komendant bardzo wzruszony podziękował za tak miłe przyjęcie. Odśpiewano pieśń „Nie rzucim ziemi” i uczestnicy się rozeszli, a żołnierze udali się do szkoły powszechnej na salę na dobry obiad, podejmowani przez Czerwony Krzyż, bawiąc się ochoczo do rana. Wielka ta uroczystość zostanie nam na zawsze w pamięci (...).”

Szanowni zebrani!

Wspominam ten czas, przenosząc go na tegoroczną rzeczywistość.

Szkoła, uczniowie, nauczyciele pracowali w roku 1920, w dniu 19 stycznia 1920 r. godnie witali bohaterów, czynnie włączając się w uroczystości.

W 100-lecie tych wydarzeń przeżywaliśmy wspólnie ten dzień na nowo, włączyliśmy się w uroczyste obchody.

Dodam, że w 1920 roku szkoła liczyła 12 klas -706 uczniów, w tym polskich katolików - 261 chłopców i 283 dziewczynki, niemieckich ewangelików - 82 chłopców i 74 dziewczynki, 2 żydów i 4 niemieckich katolików. W szkole pracowało 10 wychowawców. Szkoła dzieliła się na oddziały polskie i niemieckie.

Cieszyliśmy się z tych wydarzeń dość krótko - 19 lat. Od września 1939 roku Kronika szkolna jest „biała kartą”.

4 marca 1945 r. po miesięcznych przygotowaniach nastąpiło uroczyste otwarcie szkoły. Podczas uroczystości uczczono pamięć pomordowanych nauczycieli tutejszej szkoły: Anzelma Żelaznego - kierownika szkoły i Bronisława Grzymowicza - harcmistrza.

Ciekawą informacją z tych dni jest liczba uczniów szkoły: 13 oddziałów z roczników 1930-1938, razem 674 uczniów! W szkole pracę rozpoczęło 14 nauczycieli.

30 marca 1945 r. założono w szkole drużyny harcerskie, męską i dwie żeńskie.

Co z Kopernikiem? Dlaczego 19 lutego obchodzimy Święto Szkoły? Odpowiedź jest prosta: 19 lutego urodził się nasz Patron. Jednak przez wiele lat nie było to takie oczywiste.

Rozmawiając z historykami, starszymi mieszkańcami, nauczycielami naszego miasta zadawałem pytanie: dlaczego wybrano Kopernika na patrona szkoły w Lubawie?

Większość z mówców wypowiadała się z pełnym przekonaniem, że Kopernik tu był, mieszkał, pracował i wybór był dla ówczesnych kierujących szkołą, nauczycieli, uczniów i dla rady rodziców prosty i oczywisty.

Ta informacja mnie zdumiała. Niedawno w latach 2016-2019r. poznaliśmy rewelacje o tym, jakie znaczenia ma dla Lubawy Kopernik, a ówcześni z początku XX wieku byli o tym przekonani?

Pragnę zauważyć, że od nadania imienia szkole minęło 10 lat, kiedy to ponownie w 1959 r. w kronice szkoły pisze się o Koperniku i święcie szkoły, jednak święto obchodzono 5 marca - w rocznicę otwarcia szkoły po II wojnie światowej.

Po raz kolejny święto szkoły powiązано z Kopernikiem dopiero w 500-lecie urodzin astronoma, tj. 19 lutego 1973 r. Święto obchodzono podczas uroczystej akademii 24 lutego 1973 r. w kinie „Pokój”. Ciekawy referat na temat astronoma wygłosił dr Sikorski: „Mikołaj Kopernik i jego działalność”.

Dr Sikorski? Tu nowa ciekawostka! Czy ten sam pan doktor, pracownik UWM w Olsztynie, który od kilku lat przekazuje nam nowości na temat Kopernika?.

W kronice w latach 50. – 70. XX w. częściej opisywano obchody urodzin decydentów kraju, decydentów zaprzyjaźnionych państw sąsiednich oraz obchody Dnia Kobiet i liczne konkursy czytelnicze niż bieżące wydarzenia szkolne. Kopernika pomijano.

W 1975 r. szkoła rozpoczyna pracę w nowym budynku przy ul. Rzepnikowskiego, otrzymuje sztandar, ma miejsce uroczysta wojewódzka inauguracja roku szkolnego. Z opisów w kronice wydaje się, że jest to początek uroczystości związanych z 19 lutym - urodzinami wielkiego Polaka. Niestety nie.

Święto Szkoły z pewnością obchodzimy od roku 1987 w dniu urodzin Mikołaja Kopernika i tak to rokrocznie trwa do dziś, przez ostatnie 33 lata.

Dziś szkoła to 904 uczniów w 45 oddziałach z 80 nauczycielami, 20 pracownikami administracji i obsługi. Pracujemy w dwóch budynkach.

Uczymy, m.in. języka polskiego, języka angielskiego i języka niemieckiego.

Uczniowie szkoły odnoszą sukcesy w różnorodnych konkursach, na poziomie krajowym, wojewódzkim, powiatowym i lokalnym. Absolwenci szkoły to m.in. naukowcy, lekarze, sędziowie, księża, samorządowcy, dziennikarze i oczywiście nauczyciele.

W dniu Święta Szkoły życzę wszystkim Państwu zdrowia i sukcesów zawodowych. Uczniom życzę tego, co w szkole dla Was jest najważniejsze: poczucia bezpieczeństwa, poczucia, że jesteście ważni dla nauczycieli i pozostałych pracowników i że dla Was szkoła funkcjonuje. Życzę Wam również zawierania wspaniałych przyjaźni oraz sukcesów na miarę Waszych możliwości.

Dziękuję.

Mirosław Kowalczyk

Lubawa 19 luty 2020r.